

Základy sociální psychologie

Mgr. Veronika Kavková

Úvod aneb proč se „učit“ sociální psychologii

- ✓ Pochopení sociálního rozměru člověka pohledem psychologie.
- ✓ Můžeme do jisté míry předvídat chování lidí podle sociálního kontextu, v němž se nacházejí.
- ✓ Můžeme tak volit preventivní strategii a taktiku svého chování a naučit se profesionálně zvládat emoce okolí a odvracet zbytečné konflikty mezi lidmi.

Co je sociální psychologie ?

Věda o **chování a prožívání** člověka za určitých sociálních podmínek.

- zabývá se člověkem jako sociální bytostí
- věda o determinujícím vlivu sociálního prostředí na psychiku a vědomí člověka

Pokouší se za pomoci vědeckých metod porozumět a zároveň vysvětlit, jak je myšlení, cítění a chování jedinců ovlivňováno skutečnou, představovanou či předpokládanou přítomností druhých.

Co je sociální psychologie ?

Spojuje dva obory: **psychologii** a **sociologii**.

V rámci disciplíny je možno rozlišit 2 přístupy:

- Přístupy které mají blíže k psychologii (psychologická sociální psychologie).
- Přístupy, které spoléhají spíše na sociologii (sociologická sociální psychologie).

Témata sociální psychologie

Sociální vnímání

- Sebe-vnímání
- Vnímání ostatních
- Vnímání skupin
- Kognitivní disonance
- Teorie sociálního srovnávání
- Zkreslení sloužící sobě
- Žárlivost
- Sebe-naplňující se proroctví
- Efekt experimentátora
- Změna postoje
- Sociální percepce
- Teorie nálepkování
- Sociální učení

Témata sociální psychologie

Sociální vlivy

- Agresivita
- Altruismus
- Přitažlivost a láska
- Konformita a poslušnost vůči autoritě
- Difuze odpovědnosti
- Efekt přihlížejícího
- Násilí v médiích
- Poslušnost
- Skupinová polarizace

Témata sociální psychologie

Sociální jednání

- Skupinové procesy
- Skupinové chování
- Postoje
- Mezilidské vztahy
- Pluralitní ignorance
- Investiční model vztahů
- Asertivita
- Fáze vývoje skupiny
- Skupinové myšlení
- Kolektivní chování
- Skupinové role
- Sociální lenivost
- Teorie sociální směny
- Psychologie davu

Trocha historie

Sociální psychologie spoléhá na empirické výzkumné metody, zejména na **experiment**.

Za první sociálně-psychologický výzkum je označována studie **Normana Tripletta** z roku 1898 zabývající se jevem sociální facilitace: rychlost cyklisty o 20% větší, pokud měl možnost sledovat údaje ostatních.

Max Ringelman (1883-7)

Výkon při tažení lana: s rostoucím počtem osob výkon klesá
Ringelmanův jev: sociální zahálka (social loafing).

Trocha historie

První vlna zájmu o sociální psychologii přišla ve 30. letech, kdy se tomuto oboru věnovalo mnoho psychologů uprchnuvších do Spojených států z nacistického Německa.

Ve 40. a 50. letech se výzkum přesouvá do USA (řada experimentů)

- výzkum konformity
- studie stylů vůdcovství
- teorie vztahů frustrace-agrese

.
. .
. .

Trocha historie

V 60. - krize v sociální psychologii

- ✓ *snaha přiblížit se přírodním vědám*
- ✓ *kulturně-historická podmíněnost získaných poznatků*
- ✓ *otázky etiky sociálně-psychologického výzkumu*
- ✓ *sociální psychologie se vzdaluje reálným problémům (není schopná vysvětlit řadu věcí)*

přelom 70.let – začíná převažovat kognitivní přístup

příklon k:

- ✓ *sledování významů, které lidé událostem přisuzují*
  - ✓ *kvalitativní metodologie (fenomenologie)*
    - ✓ *analýza výpovědí zkoumaných osob*
      - ✓ *užitečnost výsledků výzkumu a to jak výzkum ovlivňuje společenský život*

Příklad experimentu

Vliv sociálního okolí na chování jedince:

http://www.youtube.com/watch?v=uuvGh_n3I_M

